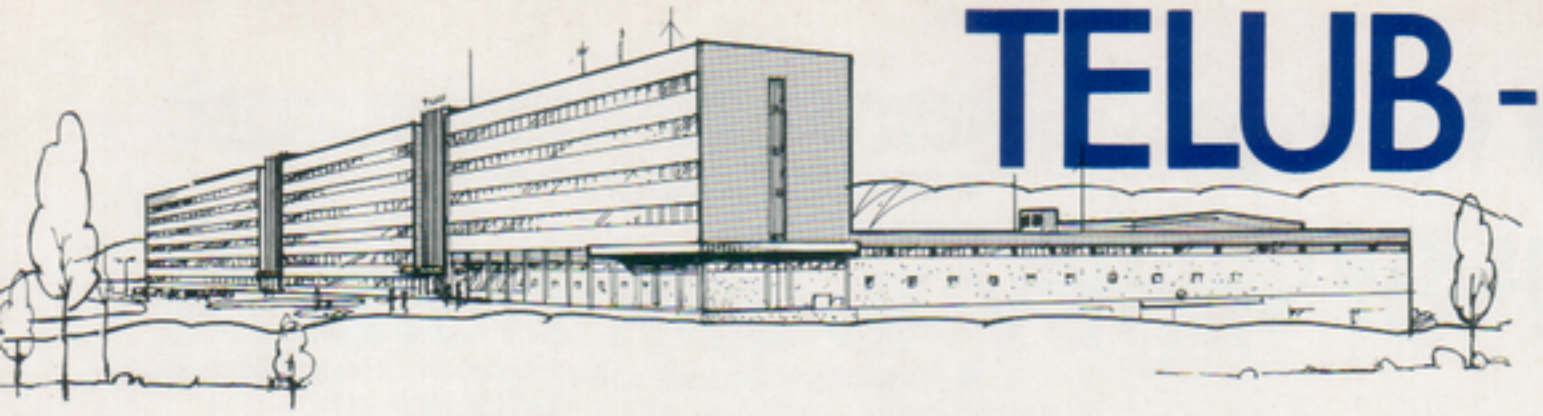

TELUB-nytt

3/79

Foto: Sune Ekstrand

Behöver vi vår säkerhetstjänst?

Se sid 6

En besökare som kommer till Telubs huvudkontor i Växjö lägger märke till företagets noggrant genomförda bevakning. Besökare registreras av väktare och receptionister, infart övervakas med TV, anställda använder passerkort o s v. Behövs denna övervakning och sekretess? Vad är det för hemligheter man vill slå vakt om?

I detta nummer:

Förslagskommittén	
Ledarutveckling	2
Vågar till Posten	3
Telefonkonferens	
Leverans till slakteri	4
Säkerhetsskyddet	6
En dag på Tjärö	8
Landet Libyen	10
Horsetimer	
Pistolskytte	13
10-manna	
Fotoklubben	15
Teknikskolan	16

Projekt för ny förslagskommitté

Koncernstab A fick i våras i uppdrag att lägga fram ett förslag till hur den samlade förslagsverksamheten för Telub ska utformas. Direktionen fattade beslut i enlighet med förslaget. Detta ser ut som följer.

Av Lennart Persson

☐ Organisation och sammansättning

Vid Telub ska finnas en förslagskommitté med uppgift att stimulera till samt behandla förslagsverksamheten för hela företaget.

Medlemmar till kommittén utses med mandattid 2 år och enligt följande:

Ordförande utses från lämplig stab liksom sekreterare

Division T ledningsgrupp utser representant
Division U ledningsgrupp utser representant
Division Z ledningsgrupp utser representant

Samlade tjänstemannaorganisationerna utser 1 representant samt metall 1 representant för vardera Växjö och Jönköping under förutsättning att deras respektive intressen ej blivit intäckta genom divisionernas val av representanter.

Representanter från divisionerna I och S adjungeras vid behov.

Antalet medlemmar i kommittén utgör således av 5–8 personer.

☐ Förslagsmedel

Varje division åläggs att årsvis avsätta x kronor samt varje stab y kronor till förslagskommitténs förfogande. Genom detta disponerar förslagskommittén ett fast belopp för såväl stimulansåtgärder som belöningar.

Förslag med stora besparingseffekter samt belöningsvärde överstigande 10 000 kronor redovisas på direktionssammanträde och belöningsmedel utgår separat härför. Förslagskommittén ska dessutom halvårsvis lämna en redogörelse i direktionen över inlämnade samt belönade förslag.

☐ Åtgärder

Under hösten arbetar en projektgrupp fram ett handlingsprogram för hur kommittén ska arbeta. Härav ska framgå:

- förslagskommitténs syfte och målsättning
- sammanträdesfrekvens
- remissförfarande
- kommitténs löpande uppgifter
- riktlinjer vad avser belöningsnormer
- stimulansåtgärder för idéskapande och informationskampanj
- relationer FMV–FFV–Telub vid förslagsbedömning

Arbetsgruppen ska dessutom ta fram en rutin(folder) som för samtliga anställda överskådligt redovisar förslagskommitténs arbetssätt samt förslagsbehandling.

Arbetsgruppen leds av Gösta Norman med Lennart Persson som sekreterare. Dessutom medverkar fackliga representanter. Arbetet ska ske i nära samarbete med nuvarande förslagskommitté. Vad gäller avsättning till förslagsmedel ska arbetsgruppen informera staber och divisioner i tid för medtagning i höstens budgetarbete.

Handlingsprogrammet presenteras i direktionen för beslut den 26/11. Vid detta tillfälle utses också ordinarie ledamöter i förslagskommittén för 1980–81.

Arbetet pågår nu och drivs som MIS-projekt enl följande.

MÅL:
Öka antalet inlämnade förslag från X förslag 1979 till X förslag 1980.

NYCKELUPPGIFTER:
- Genomföra centrala kampanjer
- Föreslå stimulansåtgärder
- Införa riktad förslagsverksamhet
- Tillämpa MIS i förslagsverksamheten

TIDPLAN:
Målet nått 31.12.1980.

UPPFÖLJNING:
Förslagskommitténs sammanträden.

ANSVARIG:
Ordföranden i förslagskommittén. ■

Nästa nummer av Telub-nytt utkommer till jul. Vi tar emot material till tidningen t o m november.

TELUB-nytt

Telubs personaltidning
Adress:
Telub AB
Box 1232
351 12 VÄXJÖ
Ansvarig utgivare:
Gösta Norman
Redaktör:
Håkan Kjell
Telub-nytt utkommer med fyra nummer per år.
För insända, ej publicerade manus ansvaras ej.

Ledare utvecklas i nytt program

Av Kjell Juhlander

Sedan ett halvår tillbaka arbetar en grupp i företaget med ett utvecklingsprogram för ledare på olika nivåer. Gruppen består av S/Raoul Holmgren, AP/Lars–Erik Persson, TP/Göran Danielsson, TEKS/Conny Sundberg, I/Håkan Håkansson, AU/Kjell Juhlander.

I månadsskiftet sept/okt presenterade vi förslag till handlingsprogram i direktionen och det är därför inte möjligt att i detta nummer av Telub-nytt närmare gå in på planen.

Till grund för gruppens arbete har bl a legat material från probleminventeringen som genomfördes i december 1978 och där direktionen och representanter från fack och chefer på mellannivå deltog.

Detta material ger upplysningar om problem som upplevs och som kopplas samman med ledarskapet i dag.

Införandet av målsamverkan är en annan viktig faktor att ta hänsyn till när chefsutbildning planläggs. Vi räknar

Forts på sid 15

Stor order till Systemdivisionen:

Posten köper vågar för 5 Mkr

För en tid sedan erhöll Z-divisionen en större order på elektroniska vågar. Det gäller brev- och paketvågar i ett antal av över 500 st. Ordern är ett resultat av en samlad insats från Systemdivisionens konstruktions-/utvecklingsavdelning och marknadsavdelning.

Den uppmärksamme postkontorsbesökaren kommer alltså i framtiden att få se sina paket och i vissa fall brev vägda på vågar från vårt företag.

Från Z-divisionen

Det kan finnas anledning att i detta sammanhang nämna något om Postverkets tidigare kontakter med vågar och vågleverantörer.

☐ Balansvågar

Under 1920-talet använde Postverket s k taffelvågar från tre olika leverantörer: Lindells i Jönköping, Stathmos i Nynäshamn och Jönköpings Vågfabrik.

Under 1930-talet började balansvågar användas, vilket tullverket tidigare hade erfarenhet av. Postverket ville ha det bästa även under denna tid. Amerikanska Toledo fick då leverera ett stort antal brevvågar (visarvågar) jämsides med att Stathmos i Nynäshamn levererade paketvågar (15 kg:s visarvåg med olikformig skala). Dessa paketvågar hade smeknamnet "Paddan" p g a sitt utseende. När Stathmos i Nynäshamn upphörde 1944–45 (AB Stathmos våg- och sågfabrik, ägd av familjen Nobel) ersattes Stathmosvågarna med Lindells visarvågar. Under 1940-talet skötte f ö Lindells hela Postverkets reparationsbehov beträffande vågar. Man var central reparatör. En direkt parallell till Telubs åtagande beträffande centralt underhåll åt försvaret.

☐ Optiska vågar

Under 1950-talet hade utvecklingen kommit därhän att optiska vågar var det man skulle använda. Svensk industri hade då ingen produktion av optiska vågar. Postverket köpte därför en stor mängd optiska vågar från den danska vågfabriken Rex. Detta var mycket fina vågar. Luftfartsverket använde också Rexvågar för incheckningsvägning av bagage. Passagerarflyget började under denna tid att bli mer och mer omfattande.

Men Postverket ville ha svensk leverantör. Rexvågarna ersattes av optiska vågar (typ 1517 och 1093) från Lindells, och visarvågar (typ 326) från Stathmos. Tillverkning av Lindellvågarna skedde hos Forserums Mekaniska Verkstad, vilken ägdes av Lindells Vågfabrik. Vid denna tid förekom stark konkurrens mellan KF-ägda Stathmos, som då hade flyttat till Eskilstuna, och det privatägda Lindells.

Under de senaste 20 åren har Postverket köpt 400–500 vågar från Stathmos och Lindells och sedermera det sammanslagna Stathmos/Lindells. Detta betyder att ca 10 000 vågar har funnit marknad enbart genom Postens försorg.

☐ Elektroniska vågar

Tiden var mogen för elektroniska vågar. Även Posten ville följa samhällsutvecklingen mot den digitala avläsningen som vi alla ser mer av i olika sammanhang. Dessutom ställer personalen krav på rationell brev- och pakethantering.

Det är således med glädje vi kan konstatera att Telub/Stathmos fortfarande har förtroendet att leverera vågar till Postverket. Inköpsdirektör Rune Zachrisson har under ett par decennier bl a ansvarat för utvecklingen av Postverkets vågar.

Käre Telubare, var stolt när du ser en Telub/Stathmosvåg på ditt postkontor! ■

Så här ser den ut, den nya brevvågen, som Pia Möller här arbetar med på HK:s postexpedition.

Pressa resekostnaderna med telefonkonferens

Under 1978 reste vi för 9,7 miljoner. Budgeten för resor och traktamente uppgår i år till 12,7 miljoner. Kan vi under årets sista månader göra något för att minska dessa kostnader? Antalet sammanträden ökar för varje år samtidigt som kostnaderna för varje enskilt sammanträde rasar i höjden. Ofta går värdefull tid till spillo genom långa resor och väntan. Förutom lönekostnaden som är den tyngsta utgiftsposten kommer resekostnaden och traktamenten. Och kostar gör det även om man sammanträder inom företaget.

Av Jörgen Skantz

Att binda ett tiotal personer under en förmiddag medför en resursförbrukning av fem arbetsdagar. Men ska beslut kunna fattas och alla parter få säga sin mening och kunna påverka en beslutsprocess, är någon form av sammanträde nödvändig. Frågan är bara hur många deltagare som behövs vid varje tillfälle och hur ofta man behöver träffas.

☐ Telefonmöten sparar tid och pengar

Ingen restid, inga reskostnader. Det är det fina med telefonmöten. Du har sammanträde per telefon helt enkelt. Bestäm en tid och ring upp. Och använd högtalartelefon eller konferenstelefon om ni är flera som sammanträder. Behöver man snabbt få iväg skriven text eller bilder så har vi ju både telex och telecopier på Telub.

Så här gjorde några stycken från Teknikskolan vid huvudkontoret i Växjö när de hade telefonkonferens med England angående avtal om samarbete.

I god tid bokades konferenstelefonen hos ABX och man ringde upp England och kom överens om lämplig tid för telefonkonferensen. Några särskilda uppkopplingar behövs inte utan konferenstelefonen kopplas helt enkelt in i ett vanligt telefonjack.

Alla deltagande kunde hela tiden höra varandra. Eftersom det var många deltagare presenterade sig var och en när man fick ordet.

☐ Så här gick det till

Mitt på bordet placerades en konferenstelefon med tio propputtag. Varje deltagare fick sätta på sig en huvudmikrofon som via en sladd anslöts till utrustningen på bordet.

Någon utsågs till ordförande, och deltagarna i England – som hade en högtalande telefon – ringdes upp på

Telub levererar till storslakteri

Av Karl-Olov Carlsson

Telub/Stathmos har i hård konkurrens erhållit avtal om leverans av komplett vägnings- och datainsamlingssystem till Farmeks nya anläggning i Visby. Ordersumman är 1,6 Mkr.

Leveransens omfattning:

- 18 st vågar av varierande typer elektroniska resp mekaniska, beroende på funktion i systemet
- 11 st vägningsterminaler typ Flexotronic, varav de flesta är försedda med alfanumeriska blankettskrivare
- 1 central datainsamlingsenhet med trumminne för lagring av kund- resp artikelregistren, samt diskettstation för in- och utmatning av data till systemet. Samtliga vägningstransaktioner överförs via modemutrustning 2 400 baude till central stordator. Antalet överförda poster per dag till datakraftverket är planerat att ligga mellan 7 000 och 9 000. Till den centrala utrustningen hör även en snabbskrivare för diverse listningar från datakraftverket.
- Till leveransen hör även ett omfattande systempaket som Telub/Stathmos tekniker i samråd med kundens experter gemensamt utformat.

Systemets utformning baseras på erfarenheter från tidigare likartade leveranser, bl a till Farmek Linköping och Sveriges Slakteriförbunds partihall. Systemarbetet har bedrivits i form av projektgruppsverksamhet. Mjukvarudelen är ca 50 procent av projektkostnaden.

Telub och Slakteriförbundet har i samarbete utvecklat ett system för skrivning av etiketter med varierande texthöjd. Två av de levererade terminalerna till Visby är utformade efter resultat av detta utvecklingssamarbete. ■

Farmeks nya slakteri

Farmek är den största slakteriorganisationen under Sveriges slakteriförbund. Farmeks nybyggda anläggning i Visby omfattar 20 000 kvm. Den planerade slakten per år är 13 000 ton. 90 procent styckas i egen anläggning. 10 procent levereras i form av hela djurkroppar. Den planerade slakten per år är 40 000 lamm, 13 000 storboskap och 100 000 svin.

Slakteriet är helt utformat efter EG-bestämmelserna, vilket innebär att en stor del av produktionen kommer att gå på export. Den totala kostnaden för det nybyggda slakteriet är ca 110 Mkr. Antalet anställda är f n 230. ■

vanligt sätt och konferensen kunde börja. Arbetsunderlag hade man skickat över i ett tidigare skede.

Hela konferensen var över på trekvart och då hade man hunnit slutföra avtalsdiskussionen så i detalj att avtalen kunde direkt utväxlas per brev. Att det här var ett lyckat försök som man tänker utnyttja även i fortsättningen, det var samtliga inkluderade helt överens om.

Det har visat sig att telefonkonferenser oftast blir kortare än traditionella sammanträden. Tekniken inbjuder inte till småprat och utvikningar från ämnet eller avbrott för kaffedrickning etc. Erfarenhetsmässigt bedöms att telefonkonferenser är ca 25% kortare än vanliga sammanträden.

Man förstår genast att Teknikskolan sparade en hel del pengar på sin telefonkonferens. Telefonkostnaden inskränkte sig till ca 180 kr. Detta får ställas mot arbetstidskostnad samt rese- och traktamentskostnader för de personer som varit tvungna att resa till ort och ställe för att få samma saker uträttade som man nu med telefonkonferensens hjälp klarade av på 45 minuter.

Telefonkonferens mellan Växjö och England. Vända mot kameran fr v Lars Wigert, skolchef, Göran Nedström, studierektor, Lena Ramfors, sekreterare. Med ryggen mot kameran t v Olle Sandberg, utbildningsledare, och Geoffrey Denny, språklärare.

☐ När väljer man telefonkonferens?

En utgångspunkt när man ska välja mellan att resa eller att ordna en telefonkonferens är den planerade konferensens längd. Ett telefonmöte bör inte pågå längre än 90 minuter. Därefter kan det bli tröttsamt för deltagarna. Men man räknar med att ett 2-timmars sammanträde motsvarar ca 90 minuter eftersom småprat och kaffepauser faller bort.

Antalet deltagare är naturligtvis en begränsning. Men hur ofta är man mer än 10 personer på ett sammanträde?

Till sist är det resans ändamål som är avgörande. En bedömningssak som får avgöras från fall till fall.

☐ Vilken utrustning finns på Telub?

Ett enkelt sätt att ordna en telefonkonferens mellan två platser är att använda en **högtalande telefon.** Du ansluter den till ett vanligt telefonjack. Mer än fem deltagare vid varje högtalande telefon bör man inte vara då det annars kan vara svårt att uppfatta varandras tal.

Den här metoden tillämpar t ex TD/Claes Isgren när han varje vecka har möte per telefon med sektionscheferna i Växjö och Stockholm. Ett praktiskt sätt att spara tid och pengar.

I stället för högtalande telefon kan man använda **lågtalande konferenstelefon** som passar om man är många på telefonmötet. Den har tio huvudset med hörlur och mikrofon. Man kan också ansluta en bandspelare. Ännu så länge finns den lågtalande konferenstelefonen bara vid huvudkontoret.

För **gruppsamtal** fordras ingen extra utrustning eftersom konferensen kopplas upp via telestationerna. Vid beställning talar man om vilka abonnenter och anknytningar som ska delta i konferensen, tidpunkt och om möjligt ungefärlig konferenstid. Antalet platser eller abonnenter bör av praktiska skäl inte vara fler än åtta.

Högtalande eller lågtalande konferenstelefon kan anslutas på en eller flera platser, men det bör inte vara mer än sammanlagt tio deltagare i konferensen.

☐ Hur mycket pengar sparar man på en telefonkonferens?

Under förutsättning att man tar hänsyn till de faktorer som jag redogjort för tidigare, d v s tid och deltagarantal, lönar det sig så gott som alltid att ha telefonkonferens i stället för att resa till ett sammanträde. Om det inte finns särskilda skäl som kräver personlig närvaro är det ett enkelt val.

☐ Ett praktiskt exempel:

Två personer från huvudkontoret i Växjö ska diskutera en rapport med tre personer på Stockholmskontoret.

Vi tittar först på vad ett telefonmöte kostar.

Tid för förberedelser	
2 personer x 1,5 timmar x 150:–	450:–
Tid för telefonmöte	
5 personer x 1,5 timmar x 150:–	1 125:–
Kostnad för telefon	91:–
Total kostnad	1666:–

Låt oss nu se vad det skulle ha kostat om två personer reste till Stockholm för ett 1,5 timmars sammanträde.

Tid för förberedelser	
2 personer x 1,5 timmar x 150:–	450:–
Tid för resa och väntetid	
2 personer x 5 timmar x 150:–	1 500:–
Tid för sammanträde	
5 personer x 1,5 timmar x 150:–	1 125:–
Resekostnad och traktamente	970:–
Total kostnad	4 045:–

Exemplet talar sitt tydliga språk. Man kan spara ca 2 400 kronor på ett enda telefonmöte. Och ändå är resekostnaden räknad på lågprisflyg.

☐ Ibland måste man ju ändå resa

Självklart måste man det. Vad man då kan tänka på är att planera resan så att flera besök kan göras samtidigt. Se också till att inte fler än nödvändigt åker till samma uppdrag. Nu har både tåg- och flygpriserna blivit billigare vilket man bör ta med i beräkningen när resan planeras.

Forts på sid 14

Därför behöver vi

SÄKERHETSSKYDDET

Praktiskt taget all den materiel som försvaret behöver beställs från svensk industri. En liten del, ungefär 10 procent, beställer vi från utlandet. Försvarsforskning liksom utveckling och tillverkning av försvarsmateriel gagnar det civila samhället. Extrema krav på prestanda och tillförlitlighet hos materielen har tvingat försvaret att lägga ner stora ansträngningar på forskning och utveckling.

Av Kennerth Carlson

Sådan verksamhet som främmande makter bedriver för att minska vår försvarsförmåga brukar kalllas **säkerhetshotande verksamhet.** Den kan bl a innefatta underrättelseverksamhet (spionage) och sabotage, organiserad ryktesspridning och andra psykologiskt verkande metoder mot svensk industri.

☐ Vad är en spion intresserad av i ett svenskt företag?

Sekretessproblemen kan finnas överallt inom vår industri. De kan gälla

- Det militära eller det civila försvarets materiel eller fasta anläggningar samt ritningar, beskrivningar, föreskrifter inom dessa områden.
- Industrianläggningar, datacentraler, terminaler
- Våra egna konstruktionsarbeten och vår egen tillverkning
- Ekonomiska frågor – t ex offerter – eller personalfrågor

Det här med sekretess är faktiskt viktigare än många vill tro. Försvaret – både det militära och det civila – är utsatt för en ständig underrättelseverksamhet från främmande makters sida. Det berör oss som försvarsindustri. Industrin som sådan är utsatt för övervakning av våra konkurrenter. I båda fallen gäller det våra jobb.

Nästan var du än arbetar inom Telub kan du komma att förr eller senare utsättas för krav på sekretess. Det är därför du vid anställningens början undertecknar en särskild tystnadsförbindelse.

☐ Tystnadsförbindelse

Telub har gentemot beställande myndigheter **förbundit sig att iaktta överenskomna säkerhetsskyddsbestämmelser.**
Anställd, som delgivits uppgift av hemlig natur eller tagit del av hemlig handling, är **skyldig att gentemot obehörig iaktta tystnadsplikt** i vad rör dessa förhållanden.

Försiktighet och vaksamhet ska iakttas vid samtal, som berör hemliga ärenden, så att obehörig avlyssning ej kan ske. Vid externa telefonsamtal och över snabbtelefon får uppgifter av hemlig natur inte lämnas.

Den som arbetar med hemliga handlingar (böcker, arbetspapper etc) är **skyldig att ta del av bestämmelser i företagets säkerhetsskyddsinstruktion (SÄK I) för sådana handlingars handhavande.**

☐ Vakttjänst

Inom företaget finns en mängd material som representerar ett mycket stort värde både ekonomiskt och säkerhetsmässigt. Arbetsplatserna är därför bevakade av vakt. Vaktpersonalen har bl a till uppgift att kontrollera alla in- och utpasserande och att vid vissa tillfällen utföra legitimationskontroll.

☐ ID-kort

När du börjar din anställning får du en godkänd legitimationshandling, ID-kort, från personalavdelningen. Denna legitimation som du måste förvara väl, kan du även använda för privata behov, t ex i bank, post och affär. ID-kortet förnyas vart tionde år. Du ska alltid ha ID-kortet med dig till arbetsplatsen . Skulle ID-kortet förkomma ska du genast meddela personalkontoret.

☐ Passerkort

För att öka säkerhetsskyddet finns ett automatiskt inpasseringssystem på HK. Kortläsarna till detta system är placerade vid personalingångar och slutna lokaler.

Främsta skälet till inpasseringssystemet är att vi behöver ha bättre kontroll över att inte obehöriga kommer in på våra anläggningar. Men ytterligare skäl är att under-

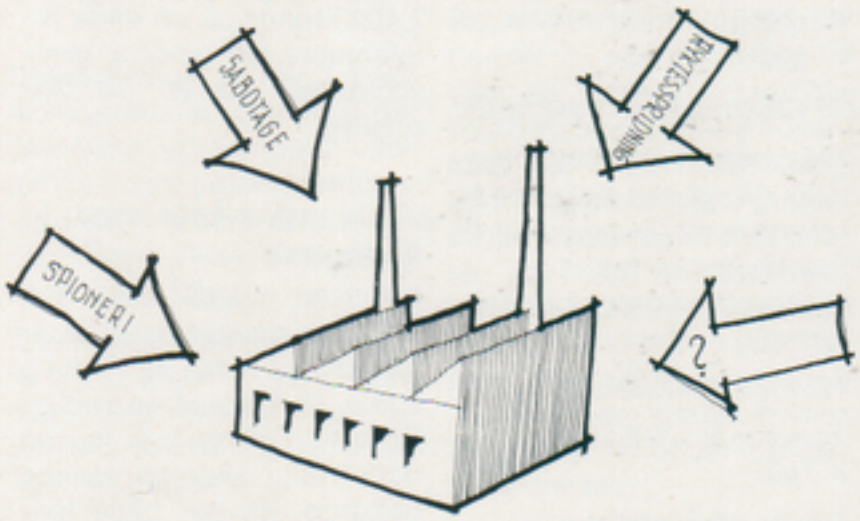

"Säkerhetsstjänsten vid Telub ska verka så, att de krav på sekretesskydd, som av militära och civila myndigheter eller samverkande industrier ställs på företaget, tillgodoses, liksom också de krav som inom Telub-koncernen måste ställas på sekretesskydd av egna produkter, konstruktioner m m". Vi måste alltså skydda oss mot yttre hot av olika slag.

lätta inpassering av egen personal utanför ordinarie arbetstid. Vidare underlättas vaktpersonalens arbete.

För närmare upplysningar se broschyren "Automatisk passerkontroll vid Telub", som finns att tillgå hos säkerhetstjänsten, samt Telub-nytt nr 2/79.

□ Vad ska du som enskild göra för säkerheten?

Först och främst ta reda på vad som gäller för just ditt jobb. Tag vid behov del av säkerhetsskyddsinstruktionen. Den finns tillgänglig på de flesta håll inom företaget och innehåller bestämmelser om sådana saker som t ex

- åtgärder mot obehörig avlyssning
- upprättande och redovisning av hemliga handlingar
- kopiering, fotografering, förstöring, förlust
- försändning, transport
- mottagande av besökande
- besök vid anläggningar och förband

Tillträdesskyddet består av yttre och inre bevakning, kombinerad med tekniska skyddsåtgärder såsom TV-övervakning, larm m m. Den yttre bevakningen avses förhindra att obehöriga får tillträde till företagets område eller lokaler. Detta kan innebära vissa inskränkningar i din rörelsefrihet. Var och en bör dock lojalt följa anvisningar för in- och utpassering.

□ Säkerhetsskyddets organisation

Varje chef är ansvarig för säkerhetsskyddet inom sitt område.

Centralt inom Telubkoncernen, under Koncernstab Administration, är säkerhetschefen ansvarig för verksamheten. Vid olika enheter finns biträdande säkerhetschefer och säkerhetsmän.

Till samtliga dessa kan du vända dig när du behöver råd och hjälp.

På hemliga expeditionen är Ann-Christine Nilsson mottagare och försändare av hemliga handlingar. Hemliga handlingar ska alltid vara försedda med s k hemligstämpel med enkel ram. Om innehållet i handlingen är av särskild vikt har stämpeln dubbel ram.

Exempel på metoder och tekniska lösningar från försvarets område som gagnar den civila produktionen.

- För den civila marknaden utvecklar och tillverkar Telub bl a styrsystem, mätsystem, bevakningssystem, vägningssystem och handikapputrustningar. Detta har delvis möjliggjorts genom Telubs nuvudverkstadsåtaganden inom det teletekniska området samt annan liknande verksamhet åt försvaret.
- Kockums har byggt tankfartyg i sektioner efter samma principer som gäller för Sjöormen- och Näckenubåtarna.
- Datorer på Kockumsbyggda supertanker arbetar efter samma principer som de datorer som styr ett stort antal funktioner på våra moderna utbåtar.
- Datorer från Data-Saab baseras till stor del på erfarenheter som nåtts vid utvecklingen av datorsystem i Viggen
- Bofors specialinstrument för vägning och sortimentsregistrering bygger på den teknik som används för att mäta tryck i kanoneldrör.
- Bofors IR-kamera liksom AGA:s Thermovision, som används för medicinsk diagnostik, processkontroll m m bygger på en FOA-konstruktion. ■

Nytt om säkerheten

□ Riskanalys

Beslut har fattats om tillsättandet av en arbetsgrupp för översyn av säkerhetsskyddet inom FFV-koncernen. Gruppen ska med hjälp av enheterna och dotterbolagens säkerhetsansvariga och personal ur linjeorganisationen genomföra riskanalyser vid varje enhet inom koncernen.

Syftet med översynen är att identifiera och värdera ev risker, fastställa en skyddsplan och på sikt skapa en för FFV-koncernen enhetlig säkerhetspolicy.

□ Ny säkerhetsinstruktion

Vår säkerhetsinstruktion (SÄK I) är under omarbetning och en ny beräknas ges ut under våren.

Varför ny SÄK I? Anledningarna är flera, bl a:

- Nya bestämmelser från myndigheter
- Telubs nya organisation
- Nytt underhåll, nya produkter som kräver ändrade bestämmelser

Den nya SÄK I är modernare i sitt utförande och har bl a fast register och sökregister. Sakinnehållet är i stort oförändrat, bortsett från avsnittet "Tillträdesskydd" som omarbetats till stor del. Två nya kapitel har tillkommit: "Datasäkerhet" och "Fototjänst". Anledningen är att datorområdet har blivit en betydande produkt för Telub. Vidare har fototjänsten fått en allt viktigare roll som servicefunktion till Telubs övriga produktion.

Forts på sid 14

EN DAG PÅ TJÄRÖ

Text och foto: Sören

Mycket att göra på heldagsutflykt

Söndagsutflykten den 5/8 till Turistföreningens ö Tjärö i Blekinge skärgård, som arrangerades av fritidssektionerna inom Telub, blev en underbar dag som gynnades av vädrets makter; inte en regndroppe på hela dan.

Efter en båttur från Järnavik kunde deltagarna vid ankomsten till Tjärö välja mellan olika aktiviteter såsom segling i stora båtar av typerna Maxi 84, Maxi 77, Schippman och L 22, samt de mindre båtarna Monark 606 och ett tiotal optimistjollar.

Den som ville fiska kunde göra detta från land eller i mindre båtar runt Tjärö. På ön hade lagts en fyra kilometers tipsrunda med ett antal stationer där deltagarna kunde visa sina färdigheter i pilkastning, bollkastning, ringkastning och frisbee samt svara på elva frågor.

Fiskelyckan var väl inte den bästa för fiskarna, men samtliga deltagare var överens om att de haft en underbar dag och tackade arrangörerna för ett gott arbete med Tjärödagen, som man hoppas ska bli ett årligen återkommande evenemang.

I matsalen på HK visades under slutet av september resultatet av den fototävling som genomfördes under Tjärödagen. På det här uppslaget kan du skåda några av bidragen. ■

euterhage

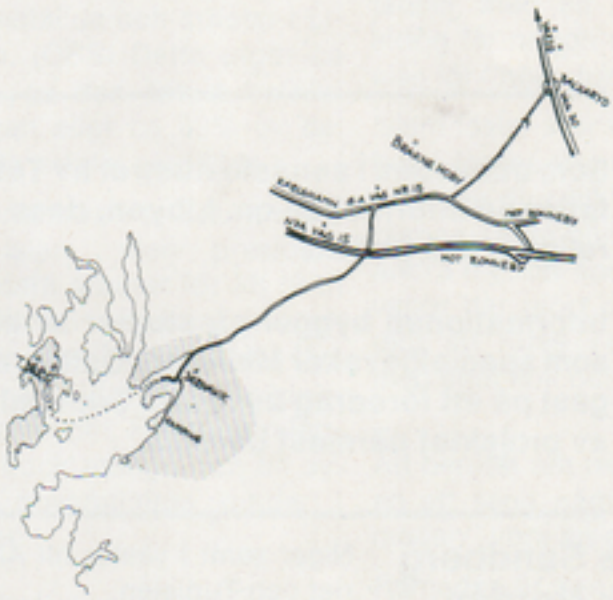

Här är landet Libyen

Som utlovades i senaste numret av Telub-nytt följer här en sammanfattande information om Libyen, dess ekonomi, historia, befolkning, religion och politik.

Informationen bygger på studier av litteratur om Libyen, tidskrifter som specialbevakar Mellersta Östern och sist men kanske allra viktigast på ett föredrag av Issam Soukhaita, hållet i slutet av maj för de av projektet närmast berörda.

Text: Olle Sandberg
Foto: Erik Nordén

Issam Soukhaita är syrier, svensk medborgare och bosatt i Stockholm. Han har svensk civilingenjörsexamen vid KTH och har hjälpt Telub under marknadsföringsskedet med råd och översättning. Hans yngre bror Hisham, som är svensk teknologie doktor, har biträtt oss på samma sätt i Libyen.

För den som är intresserad av att få veta mera, är "Revolution i Allahs namn, en bok om Libyen" av författarna Lars-Ola Borglid och Annty Landherr en lämplig bok.

☐ Landet Libyen

Libyen ligger i norra Afrika och gränsar i norr till Medelhavet, i öster till Egypten, i söder till Sudan, Tchad och Niger samt i väster till Algeriet och Tunisien.

Ytan är 1 759 450 km²=ca 4 ggr större än Sveriges. Av den totala ytan är ca 85% öken.

Folkmängd:ca 2,5 milj eller något mer än 1/4 del av Sveriges.

☐ Städer

Huvudstad: Tripoli med ca 400 000 inv. Andra viktigare städer är Benghazi med 185 0000 inv, samt Misurata Derna och Tobruk och i södra delen av landet Sabhah.

☐ Klimat

Klimatet är i huvudsak ökenklimat med mycket ringa nederbörd. Endast ca 35–50 mm i årsnederbörd (eller ungefär motsvarande det regn som föll i Lessebo en eftermiddag under semestern). I kustområdet vid Medelhavet är dock nederbörden under vinterhalvåret okt–mars ca 200 mm och medeltempraturen +10–15°. Sommartemperaturen ligger på 25–30° vilket ibland innebär dagstemperaturer på uppåt 40–50°. På grund av den ringa nederbörden satsar man f n på stora konstbevattningsprojekt bl a för att öka självförsörjningsgraden av jordbruksprodukter.

☐ Ekonomi

Enligt konstitutionen ska den ekonomiska utvecklingen leda till ett frigörande från utifrån dominerande och påverkande faktorer. Ekonomin ska vara baserad på allmän egendom, samtidigt som privat äganderätt ska garanteras.

Bruttonationalinkomsten är ca 2/3 av Sveriges eller ca 25 000 kr. En helt fantastisk utveckling då motsvarande **årsinkomst** per person 1951 låg på 150 kronor. Skatten i Libyen är ca 10%!

Oljan har varit och är den stora inkomstkällan. Den upptäcktes dock så sent som i slutet av 50-talet. Export av olja påbörjades 1961 då Libyen gick med i OPEC. Libyen är den 5:e största oljeexportören i världen. Oljeindustrin i Libyen är nationaliserad till 85%. Bankerna är helt nationaliserade.

Handelsbalansen visar ett överskott på ca 25 miljarder kr. (För Sverige är motsvarande ett underskott på ca 6–8 miljarder.)

☐ Historia

Libyen har under tidernas lopp kontrollerats av olika främmande makter. Fenicierna, grekerna och romarna härskade i olika områden fram till 400-talet då vandalerna erövrade landet. År 642 erövrade araberna Libyen och spred den islamska läran. Omkring 1550 erövrades Libyen av turkarna och ingick i det s k Ottomanska Imperiet.

1912 förklarade Italien Turkiet krig och därmed blev även Libyen inblandat. Den Libyska frihetskampen, under ledning av frihetskämpen Omar al-Mukthar blev långvarig men slogs slutligen ner av italienarna, dock inte förrän i slutet på 1920-talet. Den italienska ockupationen kännetecknades av en skoningslös kolonialpolitik.

Under andra världskriget var Libyen krigsskådeplats för ökenstrider mellan främst britter på ena sidan och tyskar och italienare på den andra. Britterna segrade som bekant och ställde Libyen under en militär administration fram till 1951 då det blev en självständig monarki under kung Idris. 1955 blev Libyen medlem av FN.

Under perioden fram till 1969 fördes en relativt västvänlig politik inom de flesta områden såsom handel, kulturutbyte etc. USA intog här en ledande ställning.

En oblodig militärkupp 1969 förde den då arabnationalistiske löjtnanten, sedermera översten Moammar Khadaffi till makten, och Libyen utropades till republik. Den nya regimen utnyttjar religionen som maktmedel, och regerandet bygger på en sträng tillämpning av islam. Mera härom under rubriken "Religion"

☐ Befolkning

Befolkningen, ca 2,5 milj, utgörs huvudsakligen av araber och berber samt i söder mindre grupper av negrer.

Den officiella bilden säger att 100% är muslimer men grupper av nomader främst i söder ansluter sig till sanussiläran, vilken är en utbrytning ur islam som började sprida sig under 1800-talet. Befolkningstillväxten är ca 4,3% (jfr Sverige ca 1–1,5%). Libyen är dock ett mycket folkfattigt land varför denna stora befolkningstillväxt är önskvärd. Det låga invånarantalet i Libyen kompenseras dock f n med utländsk arbetskraft.

Arabiskan är det officiella språket. Analfabetismen bland vuxna är mycket hög, men genom kraftfulla insatser på bl a arbetsplatserna försöker man komma till rätta med problemet.

I det starkt nationalistiska Libyen är det också ett problem, om än litet, att nomaderna känner större samhörighet med och känsla för sin stam och familj än för den libyska nationen.

En mycket stor del av den kvalificerade arbetskraften består av utlänningar. Man försöker minska detta beroende genom en målmedveten satsning på utbildning av de unga libyerna. För närvarande finns över 100 000 libyer utomlands för utbildning.

En annan intressant uppgift är att 400 000 utlänningar mer eller mindre permanent är anställda och arbetar i Libyen. (OBS! Detta utgör ca 14% av den totala befolkningen eller ca 33% av det totala antalet anställda.)

Kvinnans roll är starkt styrd av islam, men president Khadaffi arbetar för att få ut kvinnan i förvärvslivet och uppmanar folket att låta kvinnan bidra till utvecklingen av landet. Religionen lägger dock många och till synes oöverstigliga hinder i vägen.

"Vinterbild" tagen i januari från Tripolis utkanter. Vägarna blir ofta översvämmade av regnvatten.

På vägen mot staden Jefren, söderut från Tripoli.

☐ Religion

Den libyska författningen garanterar religionsfrihet men som tidigare nämnts är islam den praktiskt taget helt allenarådande läran.

Koranen, muslimernas bibel, är mer än 360 miljoner människors heliga skrift och ett rättesnöre vad det gäller sättet att leva och agera i olika sammanhang. Att beskriva koranen vore som att försöka beskriva bibeln. Koranen finns översatt till svenska om någon är intresserad av vidarestudier.

Det libyska samhället är ett mycket traditionsbundet samhälle. Många bryter dock mot islams regler men aldrig offentligt. Landet har nästan ingen kriminalitet. Brotten är mycket få. Att lämna sin bil olåst med nycklar i är praktiskt taget ofarligt. Sådana saker som alkohol och offentliga nöjen är helt förbjudna, varför Libyen och även de flesta andra arabländer med all sannolikhet aldrig får någon större lockelse för "nöjesturismen".

Islam fäster stor vikt vid renhet. Således äter man t ex inte orena djur till vilka grisen räknas. Detta plus en hel del andra mycket speciella matvanor har gjort det nödvändigt att förse Teknikskolan med eget kök och matsal.

Att berätta om religionen utan att säga något om "Ramadan" vore en dödssynd.

Ramadan är den nionde månaden i islams år och betraktas som en helig månad. Under hela Ramadan ska alla troende fasta. Ingen föda eller ens vatten får intagas från det solen går upp till dess nedgång. Även eventuella laster måste hållas tillbaka. Sålunda är t ex rökning och sexuellt samliv absolut förbjudet.

Som två huvudskäl för fasteperioden under Ramadan brukar anges:

1. Att fasta under en sådan period är mycket nyttigt för kroppen. Kroppen och själen renas.

2. Rika och välbeställda människor ska genom fastan få uppleva hur hunger känns och därmed jämställas med

Forts på nästa sida

Från ett gammalt slott i Tripoli. Del av en kringbyggd trädgård.

Libyen, forts från föreg sida

de fattiga. (Med andra ord en jämlikhetsåtgärd.)

Slutligen och kanske det allra viktigaste. Den 26:e dagen i Ramadan var den dag då ängeln Gabriel uppenbarade sig för Mohammed och lät honom få del av skrift från Allahs eget finger – den s k Urkoranen. De sedan efterhand gudomligt neddikterade uppenbarelserna sammanställdes och utgör Koranen. Detta skedde dock under en mycket lång tidsperiod.

□ Politik

Libyen betraktas ofta som ett av de mest radikala länderna i världen och styrs av en socialistisk regim med ett omfattande socialiseringsprogram. Man lämnar också ett kraftigt ekonomiskt stöd till de flesta revolutionära krafter främst i Afrika och Asien.

Oficiellt är Libyen ett allianfritt land och betraktar sig självt som neutralt. Om man ifrågasätter landets politik får man inte glömma att landet endast varit självständigt i ca 25 år, och att man dessförinnan var ett av de fattigaste länderna i världen.

Den plötsliga tillgången till olja förändrade i ett slag förutsättningarna för landet att utvecklas. I takt med att ekonomin och därmed landets stabilitet förbättrades, startades och genomfördes en mängd sociala reformer och förbättringar för landets invånare. Bl a kan nämnas

- Obligatorisk och fri grundskola för alla
- Fri utbildning för dem som läser vidare till universitetsnivå
- Helt fri sjukvård
- Minimilön för arbetare
- Kraftiga bostadsbidrag för arbetarfamiljerna
- Bostäder för alla

På senare tid har åtgärder vidtagits för att få människor att stanna kvar eller flytta från staden till landet för att därigenom få ett bättre utnyttjande av den odlingsbara mark som finns.

Man har t o m gått så långt att de som vill satsa på jordbruk får betald undervisning i 3 år i lantbruksteknik. De får också mark, hus, traktor, redskap, 60 får och 2 kor. Dessutom är de tre första åren helt skattefria. Medelinkomsten för bönderna ligger på ca 80–100 000 kr/år. Den övriga befolkningen kompenseras genom matsubventioner på närmare 1 miljard kronor.

Efter revolutionen styrde ett revolutionsråd med Khadaffi i spetsen landet. På varje arbetsplats och i varje by har folkkommittéer bildats, valda av arbetarna respektive byfolket, för att representera dem och välja representanter till folkkongressen.

På folkkongressen i Sebha den 2 mars 1977 antogs en proklamation för folkets makt i Libyen. Khadaffi myntade då ett nytt arabiskt ord (politisk term) "Al-Jamahirya" som betyder "Massornas Stat". Härvid försvann också presidentposten men Khadaffi blev i stället "Generalsekreterare för Folkkongressens sekretariat" som ersätter revolutionsrådet. Khadaffi är trots ombildningen den självskrivne ledaren för landet.

I Libyen finns två officellt accepterade kvinnorörelser, "Women's Union" och "Revolution Girls" som båda arbetar för kvinnans frigörelse.

I Libyen tillämpas enpartisystem. Som i de flesta andra socialistiska stater är inget annat parti tillåtet. Man understryker dock att man inte på något sätt vill bli betraktade som kommunister, då dessa anses ägna sig åt religionsförföljelser.

Utrikespolitiskt är Libyen förespråkare för en arabisk union som omfattar alla arabiska länder inklusive Palestina.

Libyen har väletableradekontakter med östblocket och strävar f n efter att förbättra kontakterna med västvärlden som kraftigt försämrades efter det Khadaffi övertagit makten. Dock har man med sin kärva hållning i utrikespolitiska frågor skaffat sig en hel del ovänner bland världens länder och då inte bara västländer utan också inkluderande nära arabiska grannar och länder inom östblocket.

Slutligen några ord om Libyens försvarsmakt som inte är så särskilt imponerande till sin storlek när man betänker att ca 5 000 km gräns skall bevakas (försvaras). Bara gränsen mot Egypten är ca 1150 km.

Några data:

- Armén ca 30 000 man
- Flygvapnet ca 7 000 man
- Flottan ca 3 000 man

Försvarskostnaderna är ca 1 miljard kr (jfr Sveriges ca 14 miljarder)

Det finns naturligtvis väldigt mycket mer att säga men har man kämpat sig igenom den här artikeln har man i alla fall fått en något bättre förutsättning att möta, inte bara våra studerande gäster från Libyen, utan också eventuella frågor från dina närmaste och vänner som naturligtvis är intresserade av vad som händer på Telub med den stora utbyggnaden etc och vad är då naturligare än att fråga just dig.

■

Ny produkt: Telub Horsetimer

Som kanske inte alla känner till har Telub gett sig in på ett nytt område: Tidtagningsutrustningar.

Prototypen för denna utrustning har funnits i ett år, och de första 10 har tillverkats och levererats till ryttarföreningar i landet.

Segerekipaget i Telub Cup i Araby. Pia Brunnsberg framför banderollen med Telubreklam (ovan). Telub tidtagningsanläggning i praktiskt arbete vid Växjö Ridklubbs tävlingar. Ryttarinnan heter Lotta Ohlander, hästen O'boy (nedan).

Text och foto: Carl-Magnus Friman

Telub hade en visning av utrustningen i Göteborg i samband med att World Cup-tävlingarna gick i Scandinavium. Ett stort antal framför allt utländska tävlingsarrangörer och ryttare besökte visningen och uttryckte sitt intresse för utrustningen. Detta har i sin tur resulterat i förfrågningar från bl a Schweiz och England.

☐ Enda godkända

Såvitt jag känner till är detta den första egna produkt som helt och hållet tagits fram internt inom Telub, från idé till utformning, konstruktion, tillverkning och försäljning. Telubs utrustning är den enda som godkänts av SRC (Svensk Ridsports Centralförbund) vilken organisation också har åtagit sig marknadsföringen.

Bland många andra tävlingar där utrustningen använts kan här nämnas en större regional tävling som Växjö Ridklubb arrangerade vid sin anläggning i Araby 16–17 juni. En av klasserna i denna tävling fick namnet Telub Cup och hade 67 startande ekipage. En flicka från Karlskrona–Lyckå ridklubb, Pia Brunnsberg, vann denna Telub Cup. På bilden härintill finns hon med sin häst framför den banderoll som talar om att tidtagning vid tävlingen sker med Telubs utrustning. Denna banderoll har sedan funnits på många tävlingsplatser. Här behöver väl inte framhållas att det inte förekom några missar eller fel i tidtagningen. Nej, alla de 450 ekipagen i tävlingen fick på 100-delssekunden rätt tid från start till mål. ■

Världseliten av tävlingsryttare vid visningen av tidtagningsutrustningen i Göteborg. Fr v SRC repr Ulf Rosengren, Katy Monahan, USA, tyske lagledaren, David Broom, England, Caroline Bradley England.

PISTOLSKYTTE

Av Svend Lauridsen

Den 23/9 var pistolskyttar från Växjö inbjudna till Hässleholm för att tävla mot Hässleholmsskyttarna. Initiativtagare till träffen var Uno Svärd, Hässleholm och Uno föreslog att vi skulle försöka få en återkommande tävling varje år, ev med ett vandringspris. Närmare om tävlingens fortsatta utformning återkommer vi till senare.

Resultat

Klass Högre

1.	Sven Lauridsen, Växjö	274 poäng
2.	Bengt Lilja, Växjö	270 poäng
3.	Uno Svärd, H-holm	264 poäng

Klass Lägre

1.	Ragnar Wall, H-holm	267 poäng
2.	Bengt Jansson, H-holm	248 poäng

Telub:s säkerhetschef, Kennerth Carlson, t h, poängterar att det är viktigt att en dialog angående säkerhetsfrågor förs mellan honom och säkerhetsansvariga — här Curt Holmberg för Stockholmskontoret.

NYA SÄK I

Nya SÄK I kommer att distribueras då den nya utgåvan är godkänd (våren 1980). Den äldre utgåvan ska förstöras eller återlämnas efter samråd med säkerhetstjänsten.

Säkerhetstjänst, forts från sid 7

Säkerhetsinstruktionen är viktig för alla Telubanställda. Därför har säkerhetstjänsten för avsikt att ge ut en sammanfattning av instruktionen. ■

Försiktighet med öppna källor!

En stor del av de uppgifter som obehöriga vill ha, insamlas från s k öppna källor. Sådana källor är radio, TV, tidningar, facktidskrifter, offentliga utredningar, vetenskaplig litteratur, statistiska översikter, kartor, sjökort m m. Även till synes obetydliga upplysningar kan visa sig vara av största värde. Alla ska veta vem som är säkerhetschef och att man kan vända sig till honom i alla frågor som berör ovanstående ärenden och säkerhetsskyddet. ■

Från en sektionsträff på TD med högtalande telefon. Fr v Claes Isgren, Lars-Olof Simonsson, Arne Svensson, Roland Larsson och Jan-Christer Steinbach, närmast kameran.

Telefonkonferens, forts från sid 5

Resetjänsten hjälper till när det gäller priser och restider. Vissa tider på dagen är det t ex billigare att flyga. Och SJs lågpriskort som resetjänsten skaffar åt dig betalar sig ibland redan efter första tågresan.

Måste du ha bilen med — ring in din resa till resetjänsten — det kanske finns fler som ska åt samma håll.
Till sist — än en gång — visst går det för det mesta att åka lokaltrafik i stället för att anlita taxi. Här handlar det också om en vettig resplanering. Resetjänsten ställer upp och gör färdplaner.

Vill du verkligen spara tid och pengar boka då ett telefonmöte.

■

TT vann 10-manna

Av Dan Bard

För sjunde året har Telub IF:s 10-mannastafett avsprungits. I år ställde 13 lag upp, 10 från huvudkontoret i Växjö, och 1 från vardera Hässleholm, Jönköping och Stockholm. Titelförsvararna Stockholm var, trots lång resa och tidstillägg för segern 1978, fulla av tillförsikt inför tävlingen. I övrigt var det mycket ovisst beträffande lagens slagkraft, då omorganisationerna på Telub gjort att helt nya lag uppstått.

Efter en mycket rafflande tävling, där publiken på vanligt sätt hölls informerad av speakern Kjell-Arne, i år försedd med radiokontroller både i "Esso-kurvan" och "Djävulsbacken" kunde till slut lag TT ta hem segern. Gladare lag och lagledare har väl sällan skådats, och det syntes att de kommer att sälja sig dyrt nästa år.

På andra plats kom lag UUE, nio sekunder efter segrarna Tre blev TI-lag 1. ■

Ordförande i Telub IF, Rolf Genestig, överlämnar vandringspriset till lagledaren i segrande laget, Bo Niward.

Ledarutveckling

Forts från sid 2

med att all chefspersonal får bära ett tungt ansvar för hur vi kommer att lyckas med målsamverkan.

En tredje faktor är framtiden och den utvecklingstrend vi idag kan se.

Till gruppen har vid några sammanträden knutits externa konsulter och utbildningsansvariga från andra företag. Några av de på marknaden förekommande utbildningsprogrammen har mera ingående följts upp.

Vi är alltså i slutskedet med arbetet och ser fram emot ett första pilotprojekt som bör kunna genomföras redan i höst.

Fotoklubbens labb har goda resurser för fotointresserade.

Beslut fattat

Vid direktionsmöte 790928 fattades beslut om att ett föreslaget pilotprojekt vid div T ska genomföras. Det innebär att T-divisionens ledningsgrupp deltar i en 3+3-dagars utbildning vars innehåll och uppläggning vi återkommer till. ■

TACK

Ett hjärtligt tack till arbetskamrater och företag för uppvaktningen på min födelsedag.

Jan Boberg

Fotoklubbens labb nu klart

Av Sören Reuterhage

Telub Fotoklubb har med ekonomiskt stöd från företaget nu fått sitt efterlängtade fotolabb färdigt, och medlemmarna har fått en utrustning av mycket hög kvalitet med alla resurser som behövs för ett förstklassigt mörkrumsarbete.

Labbet har resurser för framkallning, film, kopiering från 24x36 och 6x6 film i både svartvitt och färg, samt repromöjlighet. För att få utnyttja all denna utrustning krävs att medlemmarna genomgår en behörighetskurs. Kurserna omfattade en kväll, och under september hölls fyra kurser.

Under hösten kommer klubben att ha fyra temakvällar om ljus och färg, färgframkallning, porträttfoto, ljussättning och fotografering i befintligt ljus. Dessutom kommer klubben att delta i de andra fritidsklubbarnas aktiviteter inom Telub och arrangera ett par tävlingar. Den första tävlingen handlade om Tjärödagen och redovisades i slutet av september. ■

MASSKORSBAND
FRÅN TELUB

Telub Teknikskola sedd "lite grann från ovan". I passagen i mitten på bilden finns all "teknisk anslutning", värme el etc till den övriga Telub-anläggningen. Bakom taildungen skymtar pelarna som ska bära upp tak och väggar till idrottshallen.

Teknikskolan växer fram planenligt

Av Olle Sandberg

Man kan inte undgå att imponeras av hur väl planering och verklighet överensstämt när det gäller bygget av Teknikskolan. Det har under hela byggets gång klaffat till alla delar.

Hela Teknikskolan exkl motionsdelen kommer att vara klar till den 15/11. En månad senare – den 15/12 – tas även denna del i bruk.

Blir det sedan lite snyggt och putsat runt omkring kan vi väl till våren presentera en inte bara effektiv utan även prydlig anläggning som vi alla kan vara stolta över. ■

Skolbyggnaden sedd från väster. Huvudentrén kommer att ligga mitt på byggnadens långsida. Grävskopan arbetar med planering för tillfartsväg och parkeringsplatser för Teknikskolan.